

Achtergrondinformatie – Wat komt er kijken bij een film of tv-programma?

Auteursrecht op films, series en tv-programma's

Er zit heel veel werk in het maken van een film, serie of tv-programma. Eerst wordt een scenario geschreven: het verhaal, wat er gebeurt en wat er gezegd wordt. De regisseur bepaalt vervolgens hoe dit verhaal het beste in beeld gebracht kan worden en laat daarvoor een draaiboek maken. In dat draaiboek staat onder andere waar de camera's staan en welke geluiden nodig zijn. En dan volgen de opnames en de montage.

Aan een film, serie of tv-programma werken veel mensen mee: de scenarioschrijver, regisseur, componist, en teams voor geluid, techniek, decor, licht, kleding, visagie en camera. De personen die een originele, creatieve bijdrage leveren hebben vaak een deel van het **auteursrecht**. Dat betekent dat zij mogen meebeslissen over wat er met het werk gebeurt en dat anderen hun toestemming nodig hebben om het te gebruiken, te bewerken of te verspreiden. Daarnaast krijgen zij een deel van de opbrengsten als de film of serie een groot succes is.

Let op: Of iemand een deel van het auteursrecht heeft kan per geval verschillen. Een cameraman die bijzondere, creatieve keuzes maakt in een film **kán** daardoor auteursrecht hebben, maar niet als hij alleen handelt op instructies van de regisseur.

TIP bij deze les: Laat leerlingen een aftiteling-video zien. Zo zien ze hoeveel mensen samenwerken aan een film.

Naburig recht

Acteurs en actrices leveren een belangrijke bijdrage aan een film, maar zij zijn niet de makers van het verhaal of het script. Dat werkt hetzelfde als bij een zanger of zangeres die een lied uitvoert dat door iemand anders is geschreven. Voor hun bijdrage in de uitvoering hebben acteurs en actrices geen auteursrecht, maar **naburig recht**. Deze rechten zorgen ervoor dat zij **wél** een eerlijke vergoeding krijgen voor hun rol, zonder dat zij als makers van het werk worden gezien. Dit geldt ook voor presentatoren van tv-programma's.

Waarom betalen voor films, series of tv-programma's?

Het maken van een film, serie of tv-programma kost veel geld. Iedereen die eraan meewerkt – van acteurs tot camerateam – moet eerlijk worden betaald. Daarom betaal je wanneer je naar de bioscoop gaat of een abonnement neemt op streamingdiensten zoals Netflix, Disney+ of Videoland. Voor tv-programma's geldt vaak dat ze worden gefinancierd via de publieke omroep of via reclame (bijvoorbeeld bij STER of commerciële zenders).

Er bestaan ook websites die gratis films en series aanbieden – maar vaak zonder toestemming van de makers. Daardoor valt de vergoeding voor hun werk weg. Gebeurt dit structureel, dan zullen er steeds minder kwalitatieve producties worden gemaakt. Daarom is het belangrijk om films en series via legale aanbieders te bekijken. Alleen dan krijgen de makers een eerlijke vergoeding voor hun werk.

Wanneer je zelf een film maakt

De auteursrechtregels die gelden voor grote films, gelden ook voor leerlingen die zelf een filmpje maken. Zelfs als twintig kinderen tegelijk precies dezelfde scène filmen, heeft ieder kind toch auteursrecht op zijn eigen filmpje. Dat komt doordat iedereen andere keuzes maakt en dus zijn eigen creatieve inbreng heeft.

De maker bepaalt wat er met het filmpje gebeurt. Wanneer leerlingen hun video uploaden naar TikTok of YouTube, geven ze dat platform toestemming om de video te laten zien. Maar als iemand anders het filmpje wil gebruiken, aanpassen of ergens anders publiceren, moet die persoon altijd eerst toestemming vragen aan de maker.

Tips voor leerkrachten

- Verdiepingsles [Welke rechten heb ik als maker?](#): Deze les gaat in op de rechten die makers hebben op hun creatieve bijdragen aan films of aan andere creatieve werken.

In de verdiepingslessen vind je:

- een video,
- een leestekst op niveau groep 7/8,
- een quiz over de inhoud,
- een leuke puzzel (woordzoeker, kruiswoord of rebus).

Deze lessen zijn ook geschikt voor zelfstandig werken.

Copy Koppie Quest

Een leuke en leerzame aanvulling op het lespakket Wijs met media omgaan is de Copy Koppie Quest. Een interactieve game die je samen met de klas speelt en die onderdeel is van het populaire programma HackShield.

In deze klassenquest ontdekken leerlingen:

- dat zij als maker van een origineel werk beschermd worden door het auteursrecht;
- wanneer je een afbeelding van iemand anders mag gebruiken, en wanneer niet;
- wat je wel en niet mag doen met afbeeldingen die je bijvoorbeeld via Google vindt;
- of je afbeeldingen van anderen zomaar mag verkopen of delen.

De game is gratis te gebruiken en voorzien van een duidelijke lesbrief. Je vindt alle informatie op de [HackShield-website](#). Voor deelname aan de klassenquest is een gratis leerkrachtaccount nodig.

Meer weten over auteursrecht?

- auteursrechtvoorjou.nl

Algemene informatie over auteursrecht voor kinderen. Inclusief video "Auteursrecht in twee minuten".

- onderwijsenauteursrecht.nl

Voor leerkrachten: regels voor beeldgebruik in het onderwijs.

- auteursrecht.nl

Meer achtergrondinformatie over het auteursrecht.